

توصیفی کوتاه از حال وروز بهشتیان

احمد عبدالقیان| در ادامه مرور سوره های قرآن کریم به سوره مبارک غاشیه (پوشش) رسیدیم و آیات یک تا ۷ را باهم تلاوت کردیم. خداوند متعال در آیات ۸ تا ۱۶ این سوره می فرماید: «در چنین روزی (روز غاشیه) چهره هایی خرم باشند؛ از کوشش خود خشنود؛ در بهشت برین. در آنجا سخن بپهوده ای نشنوند. در آنجا چشمه هایی جاری است. در آنجا تخت هایی است برافراشته و سیوهایی چیده شده و بالش هایی ردیف شده و فرش هایی گسترده شده.»

پس از بیان حال وروز سخت و تحمل ناپذیر جهنمیان. این آیات به بیان ویژگی هایی از بهشت و احوال بهشتیان اختصاص دارد. آن ها در ناز و نعمت هستند و گفتار بپهوده نمی شنوند. شادی و خرمی واقعی، در چهره آن ها منعکس می شود. در آنجا چشمه های متعدد و با عظمتی، جاری است و تخت هایی در جایگاه هایی بلند که بر صحنه های دیدنی بهشت اشراق دارد و ظرف ها و قدح هایی بی دسته، بالش و پشتی های کوچک و فرش های فاخر و زربافت برای بهشتیان آماده شده است.

نکته مهم اینکه این آیات. نعمت های بهشت و الطاف خاص الهی را. نتیجه سعی و تلاش هایی می داند که در دنیا انجام شده است. سختی کار در دنیا زودگذر است. ولی شادمانی و کامیابی دائمی در آخرت را به همراه دارد و بهشت، نقطه اعتلای مادی و معنوی است. نکته پایانی نیز اینکه کسانی که در دنیا از لغو دوری کنند، در سرای دیگر، در فضای بدون لغو و بیهودگی زندگی خواهند کرد و در بهشت نه تنهالغو نیست، بلکه کلامی که به نحوی سبب پدید آمدن بیهودگی شود و فقط برای وقت گذرانی باشد، هم وجود ندارد.

حکمت

راه درست را ادامه بده،

هر چند برخی خوششان نیاید

علیرضا وکیلی| گاهی آدم می داند چه کاری درست است، اما انجام دادنش هزینه دارد. نه لزوماً هزینه مالی؛ گاهی ممکن است دوستانمان ناراحت شوند، همکاران خوشش نیاید، یک موقعیت را از دست بدهیم یا حتی دیگران، ما را آدم سخت گیر و متفاوتی بدانند. اینجااست که یک سؤال جدی پیش می آید: اگر درست بودن، باعث شود دیگران از ما راضی نباشند، بازهم پای تصمیممان می ایستیم؟

حضرت امیرالمؤمنین^ع پس از سفارش به امر به معروف و فاصله گرفتن از رفتار نادرست، می فرمایند: «وَجَاهِذْ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ، وَلَا تَأْخُذْكَ فِي اللَّهِ لُؤْمَةٌ لَّيْئِمٍ، در راه خدا آن گونه که شایسته است، تلاش و مجاهدت کن و در راه خدا سرزنش هیچ سرزنشگری، تو را از مسیر باز نندارد.»

این فراز درباره یک واقعیت مهم زندگی است: گاهی درست عمل کردن، باعث شوق دیگران همراه مانی، فرض کنید در محیط کاری، همه برای جلو بردن یک کار، حاضرند بخشی از حقیقت را پنهان کنند، اما شما نمی خواهید دروغ بگویید یا در جمع دوستان، رفتاری عادی شده است که می دانید درست نیست و تصمیم می گیرید در آن همراهی نکنید. شاید در همان لحظه، انتخاب شما عجیب یا حتی آزار دهنده به نظر برسد. اما اگر قرار باشد معیار ما همیشه رضایت اطرافیان باشد، خیلی زود ارزش هایمان را با سلیقه دیگران، معامله می کنیم. البته این سخن به معنای بی توجهی به نظر دیگران یا لجاجت نیست. ممکن است کسی ما را نقد کند و نقدش درست باشد؛ عقل اقتضا می کند نقد درست را بشنویم و اگر اشتباه کرده ایم، اصلاح کنیم. آنچه امام^ع هشدار می دهند، تسلیم شدن در برابر سرزنشی است که فقط به دلیل پایبندی به حق، متوجه ما شده است.

این مسئله در تربیت فرزند هم بسیار جدی است. نوجوان باید یاد بگیرد که محبوب بودن، هدف زندگی نیست. ممکن است برای اینکه در جمع پذیرفته شود، کاری را انجام دهد که خودش قبول ندارد. اینجا باید به او یاد داد؛ لازم نیست همه از انتخاب درست تو خوششان بیاید. آدمی که برای هر قدم درست، منتظر تأیید دیگران بماند، اختیار مسیرش را کم کم به دست دیگران می دهد. آنچه از این فراز می آموزیم، این است که نقد را بشنو، اشتباهات را اصلاح کن. اما اگر مطمئن شدی راهت درست است، فقط به خاطر حرف مردم از آن برنگرد.

احکام

حکم شرعی شستن لباس نجس

با لباسشویی

سمانه رضوانی| یکی از پرسش های رایج درباره احکام طهارت، حکم لباس هایی است که با ماشین لباسشویی شسته می شوند. آیا ماشین لباسشویی، لباس های نجس را پاک می کند؟ در این باره، پاسخ به نوع ماشین، نحوه شست وشو، اتصال یا عدم اتصال به آب لوله کشی و نیز نظر مرجع تقلید بستگی دارد. برخی مراجع، شست وشو با ماشین لباسشویی را در شرایطی کافی می دانند و برخی دیگر، شرایط مشخصی را برای آن ذکر کرده اند. در ادامه، نظر چند مرجع بزرگوار آورده می شود.

شهید آیت الله العظمی سید علی خامنه ای

اگر پس از برطرف شدن عین نجاست از لباس، یک بار با آب متصل به کر شسته شود و نیز اگر داخل ماشین لباسشویی پیش از قرار دادن لباس، پاک باشد و دو بار با آب قلیل، شسته و به طور معمول آب آن گرفته شود، لباس پاک می شود.

آیت الله العظمی سید علی سیستانی

اگر عین نجاست زائل شده باشد، ماشین لباسشویی، لباس های نجس را پاک می کند.

آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی

ماشین های اتوماتیک که یکی دو بار با مواد شوینده، لباس را می شوید و آخرین بار پس از پاک کردن عین نجاست، با آب خالص شست وشو می دهد و بعد آب را تخلیه می کند، لباس هایی که شسته، پاک است و ماشین نیز پاک است، خواه در حال شستن لباس ها اتصال به آب لوله کشی داشته باشد یا بعد از قطع شدن، شروع به شست وشو کند. البته در لباسشویی های سطلی و دوقلو که ماشین به طور خودکار، لباس را تطهیر نمی کند، چنانچه لباس نجسی در بین لباس ها باشد، فضای داخل ماشین، آب درون آن و تمامی لباس ها نجس هستند و باید آب کشی شوند.

شکر

اشنبه

۱۲ مهرماه ۱۴۰۵
۲۲ بهمن‌تان ۱۴۲۸
شماره: ۲۸۷۷

۱۴

مهر

خوانشی از آیه ۲۱ سوره بقره در مسیر تربیت عبادی نسل امروز در گفت وگو با حجت الاسلام والمسلمین علی همت بناری

«آغوش مهر خدا» را نشان بده!

سید حمیدرضا حسینی دانشورا اگر پای دردل دریای مریبان و والدین دغدغه مند بنشینیم، حرفشان این است که «چگونه می توانم میل به عبادت را در جان فرزندم بنشانم، بی آنکه به ورطه اجبار بیفتم؟» به طور کلی دلسوزان در این عرصه به دنبال آموزه های راهگشای دین هستند. پای درس استاد حجت الاسلام والمسلمین علی همت بناری، مدرس سطوح عالی حوزه و عضو هیئت علمی جامعةالمصطفی، به دنبال خوانشی از آیه ۲۱ سوره بقره در مسیر تربیت عبادی نشسته ایم و نکات درخور توجهی برای خروج از این چرخه خسته کننده از دل آیات قرآن ارائه شد.

گفت وگو

سجاده های بی جان و نماز های کوکی!

ما در تربیت هایمان، خیلی زود «مناسک» را بر «معرفت»، مقدم می کنیم. فرزند انمان از ما یاد گرفته اند که نماز می خوانیم؛ چون باید خوانده شود؛ و نه به دلیل یک نیاز درونی سرشار از شوق برای ملاقات با معبود. ما از این نکته غافلیم که وقتی عبادت از ریشه معرفتی (ربوبیت) و بستر عاطفی (یادآوری نعمت) تهی شود، تبدیل به قالبی خشک و کم اثر می شود که با کوچک ترین شبهه یا وسوسه ای فرومی ریزد. عبادتی که پشتوانه معرفتی ندارد، مثل درختی است که ریشه ندارد و با کوچک ترین باد حوادث، خم می شود و این، بزرگ ترین آسیب تربیت ماست؛ آسبیی که شیرینی ایمان را می کشد. اجبار کور، مقایسه کودکان در انجام فرایض و غفلت از تبیین چرایی عبادت، آفاتی هستند که رغبت به محراب را می سوزانند. درحالی که آیه ۲۱ سوره بقره به ما می آموزد که اگر می خواهیم رکوع و سجودی ماندگار شکل گیرد، باید ابتدا خرد و احساس متربی را با عظمت خلقت و مهر ربوبی، پیوند بزنیم. باید «خدا» را در قلبش تثبیت کنیم.

{لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ} میوه شیرین عبادت

فرمان عبادت در این آیه به اقق «لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ» ختم می شود. یعنی عبادت هدف نهایی نیست، بلکه ابزار و بستری است برای رسیدن به «تقوا». تقوا نیز یعنی «مصونیت»، یعنی همان سیستم ایمنی روانی که آدم را در برابر گناه و لغزش ها حفظ می کند. عبادت واقعی باید «خروجی» داشته باشد. درواقع در این نگاه، تربیت عبادی، مستقیم به تربیت اخلاقی و ارتقای شخصیت فرد، بل می زند؛ یعنی ما نباید فقط به دنبال تعداد رکعات نماز فرزند انمان باشیم؛ باید چنان که قرآن، خود به ما آموخته است که «إِنَّ الْمَلَائِةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ» (یقیناً نماز از کارهای زشت و کارهای ناپسند بازمی دارد) ببینیم که آیا این نماز، آن ها را «مراقب تر» کرده است؟ آیا قدرت «نه گفتن» به بدی ها را در آن ها ایجاد کرده است؟ فرزندی که نماز می خواند و اهل بندگی است، باید اثر این سلوک را در صداقت، مهربانی، کنترل خشم و مسئولیت پذیری اجتماعی نشان دهد، چرا که عبادت، کارخانه تولید تقواست و باید محصولش را در رفتار و کردار روزمره نشان دهد.

حجت الاسلام والمسلمین علی همت بناری:
الگوی قرآنی تربیت عبادی این گونه است: ابتدا، یادآوری لطف و ربوبیت خدا؛ در این مسیر، عبادت، نه یک وظیفه سنگین، بلکه تجربه ای شیرین و پرجذبه برای رسیدن به تقوا و گره گشایی از مشکلات زندگی خواهد بود

در بیشتر الگوهای تربیتی، جایگاه «تکلیف» و «مناسک»، جلوتر از «تعلق» و «معرفت» است و عبادت به جای آنکه پناهگاه آرامش نسل نو باشد، تبدیل به میدان کشمکش خانوادگی شده است. قرآن کریم این گره کور را به شکلی شگفت آور باز می کند؛ مسیری که نشان می دهد اگر زاویه ورود به بندگی درست چیده شود، عبادت نه یک بار سنگین، بلکه پاسخ طبیعی عقل و عاطفه به هستی بخش مهربان خواهد بود. آیه ۲۱ سوره بقره، به عنوان نخستین دعوت و فرمان عمومی که در قرآن کریم با آن مواجهیم، می فرماید: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ اغْبُذُوا إِلَهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ» ای مردم! پروردگارتان را که شما و پیشینیان شما را آفریده است، بپرستید تا [با پرستیدن او] به تقوا برسید.»

خدا برای شروع کلامش، سراغ بحث های پیچیده کلامی نرفته است و یک فرمان حیاتی دارد: «اعبدوا ربکم» و بعد بلافاصله می فرماید: «الذی خلقکم»؛ یعنی ما چرا اصلا جنس «باید و نباید خشک» نیست، بلکه از جنس «شناخت ریشه» است.

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ} عبادت، یک نیاز فطری است

خیلی وقت ها فکر می کنیم تربیت عبادی فقط برای کسانی است که ظاهر مذهبی دارند. اما قرآن کریم با خطاب «یا ایها الناس»، این دایره را به وسعت تمام بشریت باز می کند. خداوند این فرمان را محدود به مؤمنان نکرده است تا تربیت عبادی، یک برنامه ویژه برای طبقه ای خاص شود. عبادت، «نسخه شگوفایی» برای هر انسانی است که می خواهد از «من حیوانی» فاصله بگیرد و به «من انسانی» برسد، حقیقتی که اگر آن را درست لمس کنیم، دیگر در کلاس و خانه، دینداری را در قالب تکلیفی و تحمیلی به بیجه هادیکته نمی کنیم؛ دیگر نماز، یک عمل بی روح و فقط برای حاضری زدن نیست؛ روزه، یک گرسنگی طاقت فرسا و اجباری نیست و دعا و خلوت با خدا، به چند خط روخوانی بی حس و حال تبدیل نخواهد شد. درعوض، همه این ها را فرصت های طلایی و خلوتگاه های امن برای تنفس روح و بازگشت به اصل خویش معرفی می کنیم. تربیت عبادی یعنی بیدار کردن این عطش فطری در مخاطب، تا خودش برای پر کردن این خلأ، به سمت سجاده و پروردگارش بدود.

چرا آیه می گوید «اعبدوا ربکم» و مثلاً چرا نفرمود: «اعبدوا الله»؟ تفاوت در همین یک کلمه است. «رب» یعنی پرورش دهنده، یعنی مربی مهربانی که هوای تو را دارد و مرحله به مرحله رشدت می دهد. تربیت عبادی موفق، روی ریل تربیت اعتقادی با محوریت ربوبیت حرکت می کند. مشکل خیلی از جوان های نسل امروز، تصویر غلطی است که از خدا دارند، خدایی که فقط ناظر خطاست و منتظر تنبیه. اما اگر ما «ربوبیت» خدا را پررنگ کنیم، یعنی اولمس کند که در آغوش پروردگاری مهربان، روزی رسان و هدایتگر زندگی می کند، عبادت به پاسخی عاطفی و صمیمانه از سر قدردانی بدل می شود. دیگر، عبادت برای ترس از عذاب نخواهد بود، بلکه پاسخ عاطفی به مهربانی کسی است که او را لحظه به لحظه «تربیت» می کند. تربیت عبادی واقعی، روی ریل این «محبت ربوبی» حرکت می کند، نه روی ترس از مجازات. روش قرآنی این است که چشم فرزند را به زیبایی های خلقت، نعمت حیات، سلامتی و داشته هایش باز کنیم تا سر بر آستان شکر بگذارد.

{الَّذِي خَلَقَكُمْ} بهترین دلیل برای بندگی

در تربیت دینی، باید هنر «معرفی نعمت» را یاد بگیریم. قرآن برای انگیزش بندگی، ما را به سرچشمه هستی فرامی خواند: «الذی خلقکم» عبادت کنید چون او شما را آفریده است. گویی با یادآوری طعم آغاز حیات، آفرینش را به رحمان می کشد. این استدلالی عمیق، بسیار صمیمانه و کاملاً راهگشاست. ما به کسی که جان و هستی مان را به ما بخشیده است، مدیون هستیم. یادآوری نعمت اصل وجود، تلنگری است برای وجدان انسان و عاطفه شکرگزاری او را بیدار می کند. قبل از اینکه به فرزندمان بگوییم «نماز بخوان»، باید به او کمک کنیم تا عظمت حیات خودش را درک کند. وقتی کسی واقعا متوجه شود که چقدر در این جهان بزرگ، مشمول لطف پروردگار بوده است، ناخوداگاه در برابر او سر تعظیم فرود می آورد. ما نباید صرفاً با بالا و امرانه دستور بدهیم؛ باید دست متربی را بگیریم و نشانش بدهیم که خدا چقدر به او نزدیک است و لحظه لحظه زندگی اش، غرق در عنایات اوست تا وجدان فخته او بیدار شود.

سیره نبوی در انتخاب اصل و اسلحه تربیت

در روایات شریف، تأکید بر انتخاب همسر با ملاحظات اخلاقی، پیش درآمدی برای سلامت نسل است. روایتی نقل شده است که جوانی برای ازدواج نزد رسول خدا^ص آمد و از ایشان درخواست توصیه کرد. پیامبر اکرم^ص در پاسخ، بر انتخاب دختری از خانواده اصیل، متدین و دیندار تأکید فرمودند؛ چراکه این انتخاب، نخستین سد در برابر فساد نسل های آینده است.

۳ محور اصلی نقش مادر در تربیت

نقش مادر را می توان در سه ضلع حیاتی خلاصه کرد: **تأمین امنیت عاطفی**؛ محبت خالصانه و پذیرش بی قید و شرط مادر، بسترساز شکل گیری شخصیت سالم و اعتماد به نفس کودک است.

الگوسازی رفتاری؛ کودک، ارزش هارانه از کلمات، بلکه از مشاهده رفتار و تعاملات روزمره مادر (صداقت، مسئولیت پذیری و...) می آموزد.

تربیت ایمانی و اخلاقی؛ انس کودک با مفاهیمی چون نماز، قرآن، دعا و احترام، از فضای معنوی خانه و رفتار والدین آغاز می شود.

تجربه ای از عالم و عارف؛ طهارت در تغذیه روحی و جسمی داستان زندگی حاج شیخ جعفر شوشتری، عالم و عارف بزرگ، گواهی بر این حقیقت است، زمانی که از او به دلیل رسیدن

عشو مجروح نمایندگان طلاب و قضای حوزه علمیه قم

حاج میرزا قاسم

درنگ

ابعاد کلیدی و نتیجه گیری
مادری که با طهارت، آرامش و ذکر خدا با فرزند خود تعامل می کند، درواقع در حال مهندسی یک شخصیت است. ابعاد کلیدی این نقش عبارتند از: عشق بی قید و شرط؛ برای رشد عاطفی و اعتماد به نفس، مدیریت هیجان؛ برای ایجاد امنیت روانی و کمک به شناخت احساسات در کودک. مسئولیت رشد چند جانبه؛ از جنبین تاسال های نخستین زندگی، نتیجه نهایی؛ در منطق اسلامی، مادر صرفاً یک مراقب یا تأمین کننده نیازهای اولیه نیست، بلکه او یکی از اصلی ترین معماران شخصیت و هویت اخلاقی و ایمانی نسل آینده است. هرچه جایگاه اخلاقی، معنوی و روانی مادر ارتقا یابد، کیفیت نسل تربیت شده نیز به همان نسبت تعالی خواهد یافت.